

πίκα

Δευτέρα, 15 Απριλίου 2013
6:39 πμ

Σημασία

1. Αρχαίο νύσσον ^α όπλο πάνω σε κοντάρι (συνήθως από οξιά, 4-5 m). Καταλήγει σε πλατειά και μυτερή σιδερένια ακίδα. Η λέξη απαντάται για πρώτη φορά στο Μακιαβέλι όταν μιλάει για Γερμανούς και Ελβετούς.
2. Ένα από τα χρώματα της τράπουλας (παιγνιόχαρτων). Συν. [μπαστούνι](#) πχ. ντάμα πικά η ντάμα μπαστούνι. Ο Αλέξανδρος Πούσκιν έγραψε ένα διήγημα με τίτλο [Ντάμα Πικά](#) (Пиковая дама Ντάμα Πικά) και όπερα του Πιότρ Ιλιτς Τσαϊκόφσκι βασισμένη στο ομώνυμο Διήγημα του Πούσκιν. Ο ρήγας πικά είναι ο Βασιλιάς **Δαβίδ**, (οι λοιποί: Ρηγας κούπα ο Καρλομάγνος, ρήγας σπαθί ο Μέγας Αλέξανδρος και ρήγας καρω ο Ιούλιος Καίσαρας).
3. Το σκωπτικό πείραγμα
4. Το πείσμα, ο θυμός που έχει κάποιος λόγω ενοχλήσεως, άχτι.

α) **Νύσσον** αυτό που τρυπάει > νυγμός (τσιμπημα)

Ετυμολογία

Συνώνυμα ακόντιο

ο αρχαίος **κοντός** βλητικό όπλο νύσσον. Το α εδώ είναι επιτατικό. Διαφέρει από το Δόρυ γιατί το ακόντιο βάλλεται, πετιέται (πβλ., Ακοντισμός, εξακοντίζω, υπερακοντίζω κ.τ.ο. και το επίρρ.. **Κοντά = πλησίον, εγγυς** που σημαίνει εις **κοντού βολήν** όσο μπορεί να φθάσει το ακόντιο όταν το πετάμε. Ανάλογο **λίθου βολή**)

Την σημασια του επιθετου **κοντός**=βραχύς συνανταμε στα Φυσιογνωμικά του Αδαμαντιου του Ιουδαίου (ή Adamantius Physiognomicus [Adam.]) συγγραφέα του 4ου μ.Χ, αιώνα.

Adamantius Judaeus Med., Physiognomonica. {0731.001} close

(20.) Χείρες άπαλαι και μαλθακαι εύφουϋς πρός άνδρός· αι δέ σκληραι άμα μεγέθει άνδρεϊον μέν, δυσμαθη δέ είναι δηλοϋσι. χείρες πάνυ κολοβαί μωρίας σημειον, ει δέ ειεν παχειαι, και μιαρίας· στεναι δέ και λεπται άρπακτικώταται. παχειαι χείρες **κοντούς** (5) έχουσαι τούς δακτύλους κλεπτίσταται. μικραι δέ πάνυ χείρες πανουργίας και κλεπτοσύνης σημειον. λεπταίς δέ και σκολιαίς χερσὶ φλυαρίαν και γαστριμαργίαν τεκμαίρου.

Αλαμπάρντα

Ιταλικά alabarda ισπανικά alabarda; Γαλλικά halberde Γερμανικά hellebarde (παρήχθη από το Γαλλικό και αυτό από το μον. Γερμανικό HELMBARTE σύνθετο από το HELM HALM(E) κοντάρι και BARTE (συγγ.. BARTHE) τσεκούρι, δηλ. τσεκούρι πάνω σε κοντάρι, πιθανή ετυμολογία και από το αραβικό EL-HARBET είδος λόγχης Νύσσον και τέμνον όπλο που αποτελείται από ένα μακρύ κοντάρι, που έχει στην κορυφή του ένα σιδερένιο εξάρτημα παρόμοιο με ένα τσεκούρι. Ως εκ τούτου χρησιμοποιήθηκε για να τρυπάει και να κόβει.

Alabarda

Quest'arma dapprima fece parte dell'infanteria, e propriamente de' soldati astatì: dopochè fu abbandonata in Francia, pare che fusse adottata dall'*Arte Araldica*. Si accennerà qualche cosa, da cui gli eruditi potranno dedurne l'origine, della quale non si potrà giammai involare l'onore a' Re di quella nazione.

Alcuni dicono, che i primi Re de' Franchi portavano nelle loro *arme* tre *Corone*, o tre *Diademi*. Altri han detto che queste erano tre *Lune* crescenti; ed altri sostengono, che queste erano tre *Rospi*, ovvero tre *Rane*, per significare, che que' Re abitavano un tempo in paesi grassi, e paludosi, come

nella Westfalia. Questa ultima congettura ha potuto trarsi da *Lutezia*, antico nome della Città di Parigi.

V' ha chi pretende ancora, che que' primi Re avessero delle *Api* per *Arme*; ed essi ne trovano la figura nella maniera, con cui si rappresentano i *Gigli*; e si fondano sopra ciò, che nella sepoltura di Childerico, padre di Clodovèo, si sono trovate molte *api d'oro*, le quali si conservano nella Biblioteca Reale, con molte altre cose curiosissime ivi ritrovate. Gian Jacopo Chiflezio ha scritto una erudita dissertazione su questo vago argomento, intitolata, *Anastasis Childerici Franchorum Regis* ec. La scoperta di questo sepolcro fu fatta in Torneau nel 1654.

Non manca altresì, chi ha creduto, che dopo il Battesimo di Clodoveo, un angelo gli portasse dal Cielo tre gigli per fare le sue Arme.

Reale di Francia, il di cui Sovrano ha portato il glorioso titolo di Re Cristianissimo; e che gli Alabardieri formano ora nella Corte di questi Monarchi il secondo ordine delle Reali Guardie del Corpo, addetti ancora a diversi onorati uffizj presso il Libro d' Oro.

9500.42-44 [47-49]

βακτηρία

βλ. μπαστούνι

βάκτρον

βλ. μπαστούνι

βάρα,

βλ. [αβάρα](#)

γάντζος

It. gancio < πιθ. από το Ελληνικό γαμφός ή το καμπτός, κάμπιος. VELL

δόρυ

βαρύτερο από το ακόντιο αλλά όμοιο σε σχήμα δεν το πετούσαν αλλά με αυτό τρυπούσαν οι πεζοί στρατιώτες της αρχαιότητας.

Φραση: **Η αιχμή του δόρατος** = το βασικότερο όπλο μιας στρατηγικής, μιας επιθετικής πολιτικής. Π.χ. Τα κοινοτικά προγράμματα αποτελούν, για την ελληνική οικονομία, την αιχμή του δόρατος. Χρησιμοποιείται πολλές φορές αυθαιρέτα και λανθασμενα.

κοντός

Στα μεσαιωνικά κείμενα **κοντάριον** ή **κοντάριν** ή **κοντός** ή **κόνταξ** ή **κοντάκιον**

Παράγωγα

Κόνταξ : Κυντανός Κόνταξ ο Λατινικός Quintanum contum

Κονταράτος ή **κοντάτος** : στρατιώτης οπλισμένος με κοντάρι. Οι κονταράτοι ήταν ιδιαίτερο σώμα του Βυζαντινού στρατού. Σήμερα υπάρχει επώνυμο Κονταράτος.

Κονταρέα το κτύπημα με κοντάρι

Κονταροκτύπημα = βλ. [τζιόστρα](#).

Κοντάκιον : Ειλητάριο, τόμος περγαμηνής τυλιγμένος πάνω σε κοντάρι. Στη λειτουργική: βραχύς ύμνος μιας εορτής τυλιγμένος σε ειδικό κοντάκιο-ειλητάριο. Πβλ. ΦΡ κοντός ψαλμός αλληλουια. Τα περισσότερα κοντακία συνέγραψε ο Άγιος Ρωμανός επι Αναστασίου ^{315.679 [694]}

κοντάρι

βλ. ακόντιο

Από το αρχ. ουσιαστικό κοντός υποκ. κοντάριον > α (επιτατ) + κονταριον > κοντάρι

Ενδιαφέρον και το ρήμα **κοντεύω**

ΚΟΝΤΕΥΓΩ (γρ. Κοντεύω), σιμόνω, πλησιάζω, έγγίζω, οίον, ΒΧ,

Όταν δέ ηύρε τον καιρόν, κοντεύγει τον και λέγει,
Κρυφά και συντυχαίνει τον, μή την άκούση άλλος
Αύκράσου, καταγνώρισε, Βέλθανδρε, α σε λέγω.

Έσήμαινεν άκόμη, Συντέμνω (abréger), οίον ΘΚ,

Λοιπόν κοντεύγω τά πολλά, σρέφομαι ζούς Ούγκλέζους.

Του Κοντεύω (άπό τό Κοντός) ή κυρία σημασία έπρεπε να ήναι ή αύτή και του Κονταρεύω, κτυπώ με κοντάριον· και εις ταύτην τό έμεταχειρίζοντο οί Γραικορωμαίοι. Έπειτα κατήντησε να σημαίνει τό πλησιάζω (s'approcher), ώς και τό atteindre των Γάλλων σημαίνει και τό Κτυπώ εις σκοπόν τινα, και τό προσεγγίζω τί. Λέγομεν, Έκόντευσα (faillir) γά χάσω τον νοϋν μου, ήγουν, έπλησίασανά χάσω, ή παρ' ολίγον έχασα τον νοϋν μου.

Άντί του δευτέρου σημαιομένου (του Συντέμνω) σήμερον δέν λέγομεν Κοντεύω, αλλά συνθέτως Κοντολογώ, βραχυλογώ, και τό επιρρήματικόν, Είς κοντολογίαν (pour finir, pour couper court).

Από οπου και το **κοντολογις** (επιρρ.= εν συντομία, συνελλοντι ευτειν)

ΚΟΝΤΟΣ. Είς τους παλαιούς έσήμαινε τό Κοντάριον· εις ήμάς έγινεν επίθετον, σημαίνον τον βραχύν (court) προς διάκρισιν του μακροϋ (long), Κοντός τό σώμα, τά σκέλη, τά χέρια. Κοντά επίρρ. πλησίον (pres). 2) σχεδόν (presque). Και τουτο σημαίνει εις πολλά σύνθετα, οίον

Κοντοπισεύω (croire presque) και **Κοντοσώνω** (arriver presque). Ζ. Σώνω.

ΚΟΝΤΟΣΚΑΔΙΝ. Ζ. Ράσσω. Ίδε και Δουκάγγ. σελ. 799.

ΚΟΝΤΟΣΟΝΩ. Ζ. Κοντός, και Σώνω.

6/9/2012 4:32 μμ 9359.196-7 [324-325]

Screen clipping taken: 6/9/2012 4:31 μμ

λόγχη

Κυριολεκτικά σημαίνει την σιδερένια αιχμή χωρίς το ξύλινο μέρος. (πβλ. Η αγία λόγχη) Κατά συνεκδοχήν νοείται και όλο το όπλο. Κατά το 19ο αιώνα αντί στείλεού η σιδερένια λόγχη αρμόζονταν πάνω στο τυφέκιο κατά περίσταση. πβλ. πρόσταγμα εφ' όπλου λόγχη και λογχομαχία.

Ήλθεν, είδε και ενίκησε κατά τό σύνθηες ο άμαχος αυτοκράτωρ (ο ευσεβής Κάρολος, όστις καιτοι μη εξεύρων να γράφη, εγνωριζεν όμως την κλασικήν αρχαιότητα) διά της λόγχης εκείνης, ην κατά τους Ευαγγελιστάς εβύθισεν ο Ρωμαίος στρατιώτης εις του Σωτήρος την πλευράν.

Εμμ. Ροίδης - Πάπισσα Ιωάννα 9380.19

λογχοδρέπανο.

Έν τω μεταξύ οί της κάτω ειλασίας [ερέται](#) με τα λογχοδρέπανά των προσεπάθουν να τρυπήσουν τα πλευρά του εχθρικού πλοίου ή να κόψουν τούς πόδας των εχθρικών ερετών.

165.129

Ξενογλωσσα : Poleaxe, Bardiche, Bill , Glaive ,Partizan, Halberd, Pike

μπαστούνι

Το μπαστούνι από το Ιταλικό **bastone** Πορτογαλικά Bastão, Γαλλικά **bâton***. Κάποιοι το ετυμολογούν από τη ρίζα BAC του λατινικού BACULUM που προέρχεται από το ελληνικό ΒΑΚΤΡΟΝ > ΒΑΚΤΗΡΙΑ > ΒΑΚΤΗΡΙΟΝ>ΒΑΚΤΗΡΙΔΙΟΝ που είναι παράγωγα του Ελλ. Βαίνω, μελλών βήσω υπάγω, πηγαίνω.

Πάντως υπήρχε το λατινικό **contus pedadis** (κοντάρι για το πόδι = μπαστούνι, βακτηρία). Λέξη όμως που χρησιμοποιείτο μεταφορικά για το πέος πβλ. Παλούκι και ΦΡ πήδηξε πολλά παλούκια.

Κυριολεκτικά μπαστούνι σημαίνει: στήριγμα για να προχωρώ. Άλλοι, οι σωστότεροι, το ετυμολογούν από την ρίζα ΒΑΣΤ > Βαστάζειν, Βαστώ: αυτό που βαστάμε για να περπατήσουμε ή και για να επιτεθούμε η να αμυνθούμε.

Με την βακτήρια του οι Οιδίποδας σκότωσε τον πάτερα του Λάιο και όταν ο Χάρων απειλούσε τον Μένιππο για να του δώσει τα πορθμεία ο Μένιππος απαντούσε : «καγω τη εμη βακτηρία πατάξας διασχίσω σου το κρανίον».

βλ. ράβδος, [πίκα](#)

Μπαστούνι είναι ένας σχεδόν οριζόντιος ιστός (το αρχ δοράτιο) που προεξέχει στην πλώρη των ιστιοφόρων

*Bâtonette

Λεπτό ραβδί με μικρό κομμάτι βαμβακιού τυλιγμένο στην άκρη για το καθάρισμα των αυτιών.

πεσκαδούρος

Βάρα για βάρκες (από το Ιταλικό **pescatore**= ψαράς < ρήμα **Pescare** = ψαρεύω < Λατ **piscare** < piscis =ψαρι > **πισίνα** αρχικά ιχθυοτροφείο)

στειλεός

Συνήθως αναφέρεται στο ξύλινο μέρος όλων των οπλών και εργαλείων κν. **στειλιάρι**

Στυρακίζω, to stab with a Στύραξ, the spike at the butt-end of a spear-shaft.—
Ldd. allies it to Στόρβυξ, a spike. We may add Στορῦνη. (2) Scheid from στύω, ἴστώ, sto : As making the shaft stand firm in the ground.

Κτύπημα με το στείλιारी (Φράση: ένα στείλιारी ξύλο) ήταν ο αρχαίος τυμπανισμός (από το τύπτω).

Συν. **Στύραξ** (λατ. Storax) και συνηθ. Το υποκοριστικο **στυράκιον**

Ο **styrax** και **storax** είναι ρητηνοφόρο δένδρο (

Kingdom: Plantae, Angiosperms

(unranked): Eudicots

(unranked): Asterids

Order: Ericales

Family: Styracaceae, : Styrax

) και κατά συνεκδοχήν λεγεται και το κοντάρι που είναι καμωμενο από το ξυλο αυτου του δένδρου.

Aeneas Tact., *Poliorcetica*.

Ἐπειτα πρὸς μέτρα οὕτω τῆς βαλάνου βαλανάγραν ἐποίησαντο τρόπῳ τοιῷδε. (10.) Ἐχαλκεύσαντο σίφωνα τε καὶ φορμορραφίδα. Ἦν δὲ ὁ μὲν σίφων ἐργασθεὶς καθάπερ εἶωθε γίνεσθαι· τῆς δὲ φορμορραφίδος τὸ μὲν ὄξυ καὶ πολὺ μέρος εἴργαστο καθάπερ ταῖς ἄλλαις φορμορραφίσιν, ἡ δὲ λαβὴ ἦν κοίλη ὡσπερ **στυρακίον** ἢ .... τῇ **στελεῶ** ἐμβάλλεται. (5) (11.) Καὶ παρὰ μὲν τῷ χαλκεῖ ἐνεβλήθη **στελεόν**, ἀπενεχθέντος δὲ ἐξηρέθη, ὥστε πρὸς τὴν βάλανον προσαχθεῖσαν ἀρμόσαι. Προνοητικῶς δὴ δοκεῖ ποιηθῆναι πρὸς τὸ τὸν χαλκέα μηδὲν ὑποπτεῦσαι ὃ τε σίφων οὗ ἕνεκα ἐργασθεὶς εἶη καὶ ἡ φορμορραφίς, καὶ τὰ ἄρμενα γίνεσθαι. (5)

Πλαταιῶν τις τὰς πύλας ἧ ἔσῃλθον καὶ αἵπερ ἦσαν μόναι ἀνεωγμέναι ἐκλήσσε **στυρακίῳ** ἀκοντίου ἀντὶ βαλάνου χρησάμενος ἐς τὸν μοχλόν, ὥστε μηδὲ ταύτη ἐξοδὸν ἔτι εἶναι

Θουκιδίδου ιστοριαί 2.4.3.3

Λικτορες ή ραβδούχοι

ΡΑΒΔΟΥΧΟΣ

ΦΑΣΙΟ

LICTOR

Οι **λικτορες** των ρωμαίων ήταν οι φουσκωτοί, οι γορίλλες της εποχής. Έφεραν τις φάσκες (δέσμες ράβδων) που απωθούσαν τον κόσμο στην αγορά φωνάζοντας: "τόπο για τον ευγενή πατρίκιο Μάρκο Βινίκιο". Με τις φασκές αυτές συμβόλιζαν την ενότητα και ισχύ της Ρώμης. Μετέπειτα συμβόλιζαν την πολιτική ιδεολογία του εθνικοσοσιαλισμού στην Ιταλία: το Φασισμό. Οι έλληνες Ιστορικοί τους ονομάζουν ραβδούχους.

Από το σχολικό βιβλίο του **Lhomond «De viris illustribus urbis Romæ»** θα θυμάστε:

Quintus Fabius iam senex filio suo consuli legatus fuit; cumque in eius castra veniret, filius obviam patri progressus est, **duodecim lictoribus** pro more antecedentibus. Equo vehebatur senex neque appropinquante consule descendit. Iam ex **lictoribus** undecim verecundia paternae maiestatis taciti praeterierant. Quod cum consul animadvertisset, proximum **lictorem** iussit inclamare Fabio patri ut ex equo descenderet. Pater turn desiliens “Non ego, fili,” inquit “tuum imperium contempsi, sed experiri volui num scires consulem te esse.”

μαγκούρι ή μαγκούρα

KOPAH - ATAKTA TOM 2 9359.228 [364]

ΜΑΓΚΟΥΡΙΝ. Ὁ Ποιητὴς ΘΚ λέγει ,

Ὁ κύρις βλέπει τὸ παιδίον, καὶ τὸ παιδί τὸν κύριον,
Ἄφωγοι δίχως ὁμιλίαν διαβαίνουν τὸ μαγκούριν.

Καὶ πάλιν ὁ αὐτός ,

Ἢ Βλαχία πολὺθλιθη, Σερβία πονεμένη,
Θυμῆσθε ταῖς αἰχμαλωσίαις Οὐγκρία λυπημένη,
Τῶν μαγκουρίων τὰ δέματα θλιμμένοι πονεμένη.

Τοὺς αὐτοὺς στίχους φέρει καὶ ὁ Δουκάγγιος (σελ. 848), ἀλλὰ χωρὶς νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ τὸ Μαγκούριν. Ὁ ποιητὴς λαλεῖ περὶ τῆς ἐλευθερῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀνωτέρω (σελ. 44.) εἶπε περὶ τῶν αὐτῶν τούτων αἰχμαλώτων ,

Πλούσιες πτωχῆς ἀνάκατα μὲ τὸ σκηνὴ θεμένες ,

ἐδῶ λέγει « Τῶν μαγκουρίων τὰ δέματα. » Πιθανὸν λοιπὸν, ὅτι σχοινίον ἢ λωρίον τί, χρήσιμον καὶ εἰς δεσμὸν καὶ εἰς μασίγωσιν, ἦτο τὸ Μαγκούριον. Ἴσως ἀπὸ βάρβαρον τινὰ λέξιν τοῦ παρακμάζοντος Λατινισμοῦ **Manucorium**, (ὡς νὰ ἔλεγεσ Χειροδόριον), ἀπὸ τὸ **Manus** (χειρ) καὶ τὸ **corium** (δυσά, δέρμα, λωρίον). Παρομοίαν τινὰ λέξιν βαρβαροσύνθετον, **Μαγκλαύτιον**, ἀπαντήσαμεν εἰς τὸν Πτωχοπρόδρομον (Ἄτακ. I, σελ. 273). Ὅπως ἂν ἦναι, δὲν ἔχει τόπον ἐδῶ τὴν ὁποίαν ὁ Δουκάγγιος ἄλλοῦ (**App.** σελ. 124) φέρει μαρτυρίαν ἀπὸ τὸν Λευγκλαύτιον, ὅτι τὸ Μαγκούρι εἶναι εἶδος νομίματος Τουρκικοῦ. Ἐτι καὶ σήμερον **Μαγκήρι**. βαρβαροτουρκικῶς ὀνομάζεται τὸ χαλκοῦν νόμισμα, τὸ Γραικικώτερον ὀνομαζόμενον **Φόλα**. Ἀλλὰ τοῦ ποιητοῦ μας οἱ στίχοι δὲν συγχωροῦν τοιαύτην σημασίαν.

Ὁ Κόιντος Φάβιος γέρος πιά διετέλεσε ὑπαρχος στό γιό του τόν ὑπάτο· καί ὅταν ἐρχόταν στό στρατόπεδό του, ὁ γιός προχώρησε γιά νά προῦπαντήσῃ τον πατέρα· δώδεκα ραβδούχοι προπορεύονταν κατά τη συνήθεια. Ὁ γέρος ἐρχόταν μέ ἄλογο καί δέν κατέβηκε, ἀν καί πλησίαζε ὁ ὑπάτος. Ἢδη ἐντεκα ἀπό τούς ραβδούχους ἀπό σεβασμό τοῦ πατρικοῦ αξιώματος περάσαν σιωπηλοί . Καί ὅταν το παρατήρησε ὁ ὑπάτος, διέταξε τόν πλησιέστατο ραβδούχο, νά φωνάξῃ στόν πατέρα του νά κατέβῃ ἀπό τό ἄλογο· Ὁ πατέρας τότε πηδώντας κάτω εἶπε, «γιέ μου, ἐγώ δέν περιφρόνησα τήν ἐξουσία σου. Ἀλλά θελησα νά δοκιμάσω ἀν γνωρίζεις εσύ νά ἀσκεῖς το ὑπατικό αξίωμα.

Εδώ ο Κοραης τα μπερδεύει λιγάκι το Μαγκηρι είναι μπακίρι ή μπακήρα πληθ. μπακίρια που σημειναι τα χαλκινα μαγειρικα σκευη η τα χαμηλης αξια χαλκα νομισματα. Οι βυζαντινες **φόλεις** υπηρξαν χαμηλης αξια νομισματα.

Το μαγκουριον πιθανον να ηταν το σημερινο καμουτσι ή καμουτσικι. Ένα ξυλινο κονταρι με ένα δερματινο λουρι στο ακρο του.

Screen clipping taken: 11/9/2012 7:35 μμ

Μαγκλάβιον

Με παρόμοιε χρήση όπως τα κλομπ των σημερινών αστυφυλάκων . Τα κρατούσαν περασμένα στη ζώνη τους οι Βαρδαριώτες ή Μαγκλαβίτες

Τοιαύτα ενδύματα ερυθρά ενδύονται μεν και οι Βαρδαριώται διά πανίων ουκ ἔκ τῆς κόρτης ἀλλ ἔς οικείων ἐπὶ κεφαλῆς δὲ Περσικόν φορεμα ἀγγουρωτὸν ὀνομαζόμενον ἔχον ἀντι μαργελλίων πάνιον κίτρινον. Κρεμανταὶ δὲ ἐπὶ ἐπι τῆς ζώνης ἑκάστου τούτων λωροὶ ὡς καλοῦσι **μαγκλάβια**, μαστίζειν τοὺς ἀξίους μαστίζεσθαι, φέροντες ἀεὶ δικανίκια. Ὅτε δὲ καβαλλικεύσει ὁ βασιλεὺς προηγούνται καὶ φέροντες αὐτὰ (μᾶλλον ἐννοεῖται δικανίκια) ὄρθια εὐτακτοῦσι τὸν λαόν. Ἐχουσι δὲ οὕτω καὶ πριμμικήριον τούτους πάλαι . Πέρσας κατὰ γένος ὄντας ὁ βασιλεὺς μετοικίσας ἐκεῖθεν εἰς τὸν Βαριδάριον ἐκάθισε ποταμόν ἀφ' οὗ καὶ Βαριδαριωταὶ καλοῦνται .

Αναλογοὶ οἱ ραβδουχοὶ (λίκτορες) τῆς Ρώμης.

6. In the infliction of capital punishment, they sometimes signified the orders of the magistrate to the **lictor; **LICTOR, VIRO forti ADDE VIRGAS ET IN EUM LEGE primum AGE.**⁹**

Alexander Adam, James -Roman antiquities: or an account of the manners and customs of the Romans .σ.122..

ματσούκι ή ματσούκα,

ξύλο, ρόπαλο, μαστούνι

μάτσα

ρόπαλο πβλ. ματσόλα. πβλ. Ματσακουλάρω, ματσαραγκα, [ματσαφλέρι](#)

μάτσο = δεσμη λουλουδιων ή ανθοδεσμη ή μπουκέτο

μάτσο λεφτά = δέσμη χατονομισμάτων (αν και τα λεπτά ηταν παντοτε κέρματα), μεταφ. μεγάλη ποσοτητα. Γιναμε ένα **μάτσο** χάλια.

Στο κυπριακό ιδίωμα μια **μάτσα** χαρκιά = μια τραπουλα, δεσμη παιγνιοχάρτων. (Ανδρονίκη)

Ματσαράγκα

Εργαλείο για ισοπέδωση του εδάφους
Μεταφορικά :απατη, απατεωνία

mazzarànga o **mazzerànga** Strumento rustico fatto di una sottil MÀZZA curva o meglio a pendio, fitto su di una specie di larga rotella di legno, con la quale si batte, assoda e appiana il terreno, lo che dicesi Ammazzerare. Il secondo elemento « RANGA » sembrerebbe trovare una spiegazione nel *ted.* rank *giro, contorcimento, ranken attorcersi*, affine a ringen = *ingl.* wring *torcere* (cfr. *Rango*): ma l'ibrido connubio fa non lieve difficoltà.
Deriv. *Mazzaràngare*.

Της γειτονιάς ο κόκορας

Στίχοι: Κώστας Καπλάνης, Κεφάλας, Μουσική: Κώστας Καπλάνης, Κεφάλας, Πρώτη εκτέλεση: Άννα Χρυσάφη

Της γειτονιάς ο κόκορας περνιόντανε για μάγκας,
μα τώρα τον κατάλαβα πως ήταν **ματσαράγκας**
γιατί τα 'κανε όλα ρόιδο και αποδείχτηκε κορόιδο.

Στου Αλευρά τη μάντρα.

Στίχοι: Βασίλης Τσιτσάνης, Βλάχος, Μουσική: Βασίλης Τσιτσάνης, Βλάχος. Πρώτη εκτέλεση: Στράτος Παγιουμτζής, Τεμπέλης & Βασίλης Τσιτσάνης, Βλάχος (Ντουέτο)

Είπες πως σου έκανα απόψε **ματσαράγκα**,
κατάλαβες τη μηχανή που σου 'στησα βρε μάγκα
τη μηχανή που σου 'στησα στου Αλευρά τη μάντρα.

Η Λιλή η σκανταλιάρα

Στίχοι: Πάνος Τούντας Μουσική: Πάνος Τούντας Πρώτη εκτέλεση: Ρόζα Εσκενάζη

Γιατί είμαι εγώ η αλανιάρα
η Λιλή η πρώτη σκανταλιάρα
που δε δίνω γρόσι για τους μάγκες
και δεν τρώγω τρίχες **ματσαράγκες**

Οι μάγκες

Στίχοι: Ιάκωβος Μοντανάρης, Γιακουμής Μουσική: Ιάκωβος Μοντανάρης, Γιακουμής Πρώτη εκτέλεση: Αντώνης Διαμαντίδης, Νταλγκάς

Να φουμάρουνε οι μάγκες
βρε που σκαρώνουν **ματσαράγκες**,
όλοι να μαστουρωθούμε
και τον πόνο μας να πούμε.
Να τιμάρουμε τα ζάρια

να τους πάρουμε ζαράρια.

Στον τεκέ του Περδικάκη

Στίχοι: Κώστας Τζόβενος, Μουσική: Κώστας Τζόβενος, Πρώτη εκτέλεση: Ρίτα Αμπατζή

Περδικάκη γέμισέ τον
και τον μάπα φούντωσέ τον,
να κεράσω εγώ τους μάγκες
να μην κάνουν **ματσαράγκες**.

Μοχλος

Συνηθως σιδερενιο ραβδι, αλλα και η αμπάρα < [βάρα](#)

Ἰδὴ ς'

Κατῆλθες ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς, καὶ συνέτριψας **μοχλοὺς** αἰωνίου, κατόχους πεπεδημένων Χριστέ, καὶ τριήμερος ὡς ἐκ κήτους Ἰωνᾶς, ἐξανέστης τοῦ τάφου.

ΚΑΤΑΒΑΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

φούρκα

δικράνι, ως ὄργανο βασανιστηρίου πβλ. φουρκίζομαι
παράγωγο: φουρκέτα υποκ. του φούρκα από το It. forchetta = πηρούνι
fork-lift = clark περονοφόρο ανυψωτικό τροχήλατο μηχανήμα.
πιθανόν το φουρκίζομαι από το αρχ. Επ+οργίζομαι και όχι από την φούρκα-δικράνι.
Επί Τουρκοκρατίας φούρκα = αγχόνη
Συνώνυμο: Διχάλα
Φουρκέτα λέμε την επι τόπου στροφή σε σχήμα U (u-turn)
Επων: Φουρκιώτης < από την Φούρκα πιθ. Τοπωνυμιο.
Πβλ. Fork lift ἢ κλάρκ ἢ αναβατοριο
Βλ.λ. [φούρκα](#) στο [ΔΙΑΠΟΜΠΕΥΣΗ](#)

ραβδί

ξύλο για το μάζεμα της ελιάς, βακτηρία
ποινή ραβδισμού

ράβδος

το μπαστούνι η βακτήρια, ως σύμβολο αξιώματος
το βυζ. δικανίκιον (από το δίκη, δικαστής, δικανικός λόγος και ρήτωρ, και όχι από το δέκα δεκανίκι).
πβλ. στραταρχική ράβδος, ποιμαντορική ράβδος.
Από εδώ οι ραβδούχοι

πς'. ξαβδοῦχοι manglabitae, satellites fustibus armati, de quibus suo loco. Nicetas τὰ ὑγινοβαφή φοροῦντας ξαβδούχους in Andronico l. 2. ξαβδοφόρους vocat in huius praecessore Alexio. ducem, προεστῶτα τῶν ξαβδοφόρων, Isidorus in glossis ἀρχιξαβδοῦχον.

Οι λεγομένοι μαγκλαβιτες στο βυζαντιο.

Κωδινός - De officialibus Palatii Constantinopolitani et de officiis magnae ecclesiae ..σ. 212

βέργα

λεπτό και χλωρό ξύλο από το λατ. virga< πιθ. Ελλ. οργάω < Φοργάω = είμαι οργισμένος (πβλ. φούρκα) > Virgilius . και **βέρκα** (Κυπρ.)

Φράσεις

τα βρήκαμε μπαστούνια

Ισως «**βρήκαμε μπαστούνια**» δηλ. συναντήσαμε ενοπλη αντισταση ή μτφ ανυπέβλητες δυσκολίες, πχ ροπαλοφόρους που παρεμποδίζουν το έργο μας.

Δεν γνωρίζω αν τα τραπουλόχαρτα μπαστούνια έχουν σχέση με την δυσκολία.

σαν φάντης μπαστούνι

Ισως «**σαν φάντης με το μπαστούνι**» : ήτοι αιφνίδια, απρόσμενα, από εκεί που δεν τον περιμένεις, όταν δεν τον περιμένεις. Ο φάντης = ο υπηρέτης , ο μπράβος με το μπαστούνι (μαγκούρα) εμφανίζονταν στην κατάλληλη στιγμή και επέλυε δια του αδιάσειστου αλλά και σειομένου επιχειρήματος , του μπαστουιού, τα προβλήματα του αφεντικού του. (Συν **τραμπούκος** < It .Traboccare εισβάλλω).

Ετυμολογία

Από το Ιταλικό picca = αιχμή από το Δημώδες λατ. Picco: τρυπώ, κεντώ απ όπου και το λατ. picus «δρυοκολάπτης».

Ξενόγλωσσα

Λατινικά

PICA, θηλυκο του PICUS picio

απ όπου το αντιστοιχο Ιταλικο, Γαλλικο, Ισπανικό και Πορτογαλικό

Ιταλικά

picca

[ted. Pike]: da una radice PIC- e BIC-, che ha il senso di pungere (v. Piccare).

Antica arme in asta. Piu corta della lancia, fornita in cima

di un ferro piatto e appuntato. [Voce usata per la prima

volta da Machiavelli, parlando dei Tedeschi e Svizzeri];

fig. Puntiglio; Gara.

Deriv. Appiccare; Impiccare;

Picche = uno dei quattro semi dello carte di giuoco, rappresentatc

da una picca; Picchiere soldato a piedi armato di pleca; Piccone; Piccozza.

picca

prov. piga; fr. pie; spagnolo e portogalo:

iat.

(v. q. voce).

Lo stesso che Gazza. now uccello.

Γαλλικά

riquer p. riquer > riqué είδος υφάσματος με βαθουλώματα, πχ. ρίξε μια πικέ κουβέρτα γιατί το βράδυ κάνει ψύχρα.

Εγκυκλοπαιδικά

Η αιχμή ήταν ποικίλων μορφών ανάλογα με την χρήση και τον προορισμό.βλ. εικόνες

Η **πίκα** είναι ένα όπλο που αποτελείται από μια μεταλλική αιχμη διαφόρων μορφών και σχημάτων τοποθετημένων σε ένα ξύλινο κοντάρι (κατά προτίμηση λεύκας) μεταβλητού μήκους μεταξύ 4 και 5 μέτρων, η χρήση των οποίων αυξήθηκε από δωδεκάτου αιώνα. Η εμφάνισή του στο πεδίο της μάχης αναστάτωσε τους σχηματισμούς του ιππικού που συντρίβεται σε αυτά τα μακριά, ισχυρά όπλα, ενώ ένας μεγάλος αριθμός των ανδρών, ακόμη ελαχιστα εκπαιδευμένοι, συμμετεχουν στις συγκρούσεις.

Vocabolario Etimologico della Lingua Italiana - Ottorino Pianigiani.

Παράγωγα

πικαδόρ = ταυρομάχος που τρυπάει με **πίκα** τον ταύρο για να τον ερεθίσει

picador των Ισπανικών Ταυρομαχιών

πικάντικος= αυτός που έχει γεύση έντονη, που μας τρυπάει τη γλώσσα μτφ διασκεδαστικός με υπαινιγμούς.

πίκλες = μικρά τουρσιά που τα τρυπάμε με οδοντογλυφίδα

Αναφορές

9290.164.199

ἐννοίας. Ἐν ᾧ ἡ τοῦ Ἀρριανοῦ προγονική προσταγματολογία εἶχεν ἐκ τῆς πολυχρονίου κατ' ἀνάγκην παραμελήσεως ἀποβάλλῃ τὸ εὐληπτον καὶ ἔντονον περὶ τὸ προσαγορεύειν τοὺς ἄνδρας· «τὰ δὲ προσταγμάτα ΑΓΕ ΤΑ ΟΠΛΑ, ΣΙΓΑ καὶ ΠΡΟΣΕΧΕ ΤΩΙ ΠΑΡΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΩΙ, ΑΝΩ ΤΑ ΔΟΡΑΤΑ, ΚΑΘΕΣ ΤΑ ΔΟΡΑΤΑ, ΤΗΡΕΙ ΤΑ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΑ..... ἀλλὰ ταῦτα διὰ τε τὸ ἀσαφές καὶ τὴν ἀχρηστίαν τέως παρείδομεν», λέγει που ὁ Αὐτοκράτωρ Λέων ὁ Σ'. Καὶ μόλις μετὰ πάροδον αἰώνων, ὅτε ἐστερεώθη πρὸς ὁμογένειαν ἡ κατάστασις καὶ καθωρίσθη καλῶς ἡ ἐθνικὴ τῶν ἐνόπλων ἀγνημάτων χροιά, ἐκελεύοντο πλέον ἑλληνιστί· καθάπερ μορφοῦμεν ἰδέαν ἐκ τῶν διασωθέντων καὶ ἐφ' ἱκανὸν μετὰ τὴν Ἄλωσιν χρόνον (τῷ 1634) δημοσιευθέντων προσταγμάτων ΣΤΑΘΗΤΕ, ΣΙΩΠΗΣΕΤΕ, ΠΙΑΣΤΕ ΤΑΙΣ ΑΝΑΜΕΣΑΔΑΙΣ ΣΑΣ, ΣΤΗΣΕΤΕ ΤΑΙΣ ΠΙΚΑΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΗΝ κ. τ. τ.

Screen clipping taken: 23/2/2012 5:49 πμ

Τα δέ προσταγμάτα

ΣΤΑΘΗΤΕ, ΣΙΩΠΗΣΕΤΕ, ΠΙΑΣΤΕ ΤΑΙΣ ΑΝΑΜΕΣΑΔΑΙΣ ΣΑΣ,
ΣΑΣ, ΣΤΗΣΕΤΕ ΤΑΙΣ ΠΙΚΑΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΗΝ ΚΤ.Τ.

picchio *prov. fr. e cãt. pic; sp. picu* dal *lat. PICUS* mediante un diminutivo *PICULUS* contratto per la caduta della vocale atona in *PIC'LUS*, voce, che sembra avere comune l'origine con *PICA* gazza col *sscr. pika specie di cuculo*, e fors'anche col *gr. spiza ogni uccelletto* e specialmente il *fringuello (germanic. fink)*, col *ted. Specht picchio* (con *s* di rinforzo [cfr. *Pincione*]). Altri invece congiunge all'*rad. PIC-* *pungero, beccare*, essendo il picchio un uccello, che ha l'abitudine di battere colla punta del becco il tronco degli alberi (v. *Picchiare*).

Uccello insettivoro, che forma una famiglia dell'ordine de' passeracei zigodattili.

picchio

Από το Λατινικό *PICULUS* υποκοριστικό του *PICUS*, είδος κόκυγος (κούκου) ή δρυοκολάπτη, από την *ΙΕ √ΠΙΚ.* = κτυπώ, ραμφίζω, δίνω επανειλημμένα κτυπήματα με το ράμφος όπως ο δρυοκολαπτής ή κουκος.

Είναι γνωστή Ιταλική φράση «*Fare il cuculo*» που ερμηνεύεται «κάνει τον κούκο» και σημαίνει μεταφορικά: «εξαπατά την γυναίκα του άλλου». Επειδή ο κούκος αφήνει τα αυγά του σε ξένες φωλιές για να του τα κλωσήσουν.

Το εξαπατώ σημαίνει εδώ: «ριχνω, πηδάω την γυναίκα του άλλου». Φαντασθήτε τα επανειλημμένα κτυπήματα με το ράμφος που κάνει ο δρυοκολάπτης ή κούκος.

Από εδώ η φράση που λέμε για κάποιον «δεν του κάνει κούκου, δεν έχει στύση, δεν του σηκώνεται».

Αν του κάνει κούκου, τότε δεν το σχολιάζουμε, το σχολιάζει αυτός υπερβάλλοντας συνήθως.

Pica, picchio, genere di uccelli, coai dilti dal picchiare che fanno jul Ironco degli alberi col forte loro becco. (ved. Taccola> tuccano .

Από εδώ το **πικέτο** ιταλικά *picchétto* γαλλικά *riquet*, Ισπανικά *riquite*:

Υποκοριστικό του *picca* (ακοντιο). Μυτερό μαστούρι που σπηνεται ορθίο στη γη.

Στρατιωτικός επίσειων (σημαιούλα), αλλά και είδος παιχνιδιού με παιγνιοχαρτά που λέγεται από ετσι το όνομα του εφευρέτη του. Πιθανότερο όμως επειδή το έπαιζαν οι φρουροί (κονταρατοί, πικαδοροί) στη διάρκεια της βαρδιάς τους.

DIZIONARIO ETIMOLOGICO ONLINE

cúculo *prov.* coguls; *sp.* cuco e co-
quillo; *fr.* cocu, coucou, *ant.* cou: dal
lat. CÚCULUS dimin. del raro CÚCUS for-
mato, alla pari del *gr.* ΚΟΚΚΥΣ e del *ted.*
KUCKUK e KUKUK, dal suono CU CU che
emette quest'uccello cantando (*ctr. sscr.*
kokilà, *a. slav.* kukavica, *boem.* kuka-
cka; *irland.* cuach, *armor.* kuku).

Uccelletto di colore vario, secondo la
specie, ma generalmente bigio, che ha il
singolar costume di deporre, prima di emi-
grare, le sue uova dentro i nidi altrui e
di non covarle: onde la maniera « Fare
il cuculo » che vale Insidiar l'altrui donna
(*ctr. Cuccare*).

Deriv. Cuccàre; Cuculiàre.

Screen clipping taken: 23/2/2012 6:10 πμ

bastone *prov.* baston; *port.* bast.o:

fr. bton. Per alcuni dalla

radice stessa del *lat.* BAC-ULUM e del *greco*

BAK-TRON (= *celto (irl.)* BACAL, BACHAL

che valgono lo stesso e fan capo al *gr*

BAO, *fut.* BAS-o andare: *propr.* appoggio

nel camminare (*v.* Base); *nia* che altri più

correttamente traggono dal *gr.* BAST-ΛΖΕΗ

sostenere, ond'anche *ii b. kit.* Βλστυτ ραί

(*cfi.*- Βαστώ). — Fusto o ramo d'alberc

rimorido che serve per lo piu ad appoggiarsi

o ad difendere e difendersi: *per eslens.*

Quella bacchetta che si da ai supremi comandanti o magistrati in segn

di autorita; *metaf.* Aiut, Appoggio, So-

stegno

Deriv. bastonare; Bastonata; Bastonatore; Bastone, bascinet

LSJ

bastóne *prov.* baston; *port.* bastão; *fr.* bâton (*illir.* bât). Per alcuni dalla radice stessa del *lat.* BAC-ULUM e del *gr.* BAK-TRON (= celto (*irl.*) BACAL, BACHAL) che valgono lo stesso e fan capo al *gr.* BÀ-O, *fut.* BÀS-O *andare*: propr. *appoggiare nel camminare* (v. *Base*); ma che altri più correttamente traggono dal *gr.* BAST-ÀZEIN *sostenere*, ond'anche il *b. lat.* BASTUM *palca* (*cfr.* *Basto*). — Fusto o ramo d'albero rimondo che serve per lo più ad appoggiarsi o ad offendere e difendersi: per *estens.* Quella bacchetta che si dà ai supremi comandanti o magistrati in segno di autorità; *metaf.* Aiuto, Appoggio, So-stegno.

Deriv. Bastonàre; Bastonàta; Bastonatóre; Bastonatúra; Bastoncèllo-étto-íno.

[View this entry in a new window / back to top](#)

κόκκυξ , υ_γος, ό,

A. *cuckoo*, **Hes.Op.486**, *Epich.164*, **Ar.Av.504**, *Arist. HA563b14, 618a8*; sacred to Hera, **Paus.2.17.4**; *έχειροτόνησάν με—κόκκυγές γε τρεῖς*, i.e. three fellows who voted over and over again, **Ar.Ach.598**, cf. *κόκκυγες: επί ύπονοηθέντων πλειόνων εἶναι και όλίγων όντων*, *Hsch.*; *μήλον κόκκυγος*, = *κοκκύμηλον*, *Nic.Fr.87*.

2. *stammerer*, nickname of Battus, **Sch.Pi.P.4.1**.

II. a sea-fish, *piper*, *Trigla cuculus*, said to make a sound like *cuckoo*, *Hp.Int.21*, *Arist. HA535b18, 598a15*, *Numen. ap. Ath.7.309f*, *Speus. ap. eund.7.324f*, **Opp.H.1.97**.

III. = *όλυνθος*, a fig that ripens early, *Nic. Th. 854*.

IV. *Medic.*, *os coccygis*, *Ruf.Onom.114*, *Gal.2.762*; but *τηρητός κ.*, = the whole *os sacrum*, *Poll.2.183*.

V. mark on a horse's shoulder, *Hippiatr.14, 26, 115*.

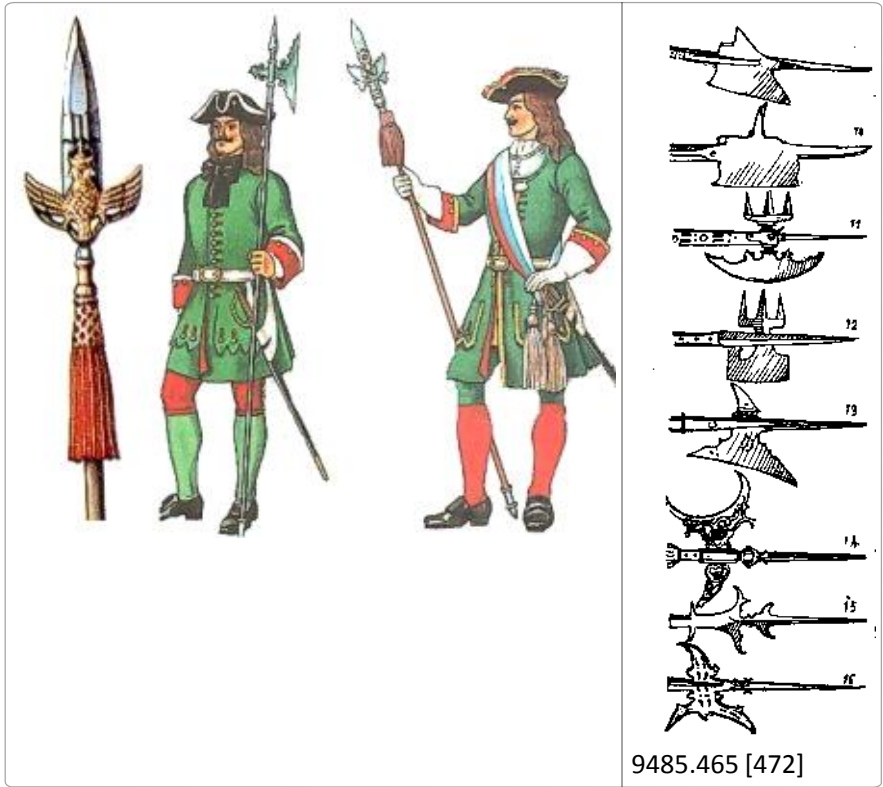
Screen clipping taken: 23/2/2012 6:14 πμ

Εικόνες

EIKONA 1. Πίκα της τραπουλας , Ασος μαστούνι

Screen clipping taken: 23/2/2012 6:06 πμ

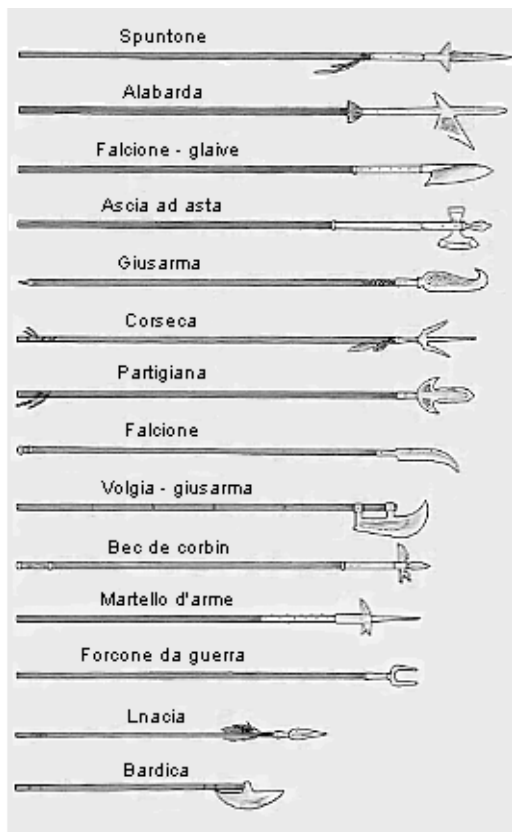

ΕΙΚΟΝΑ 2. ΑΛΕΒΑΡΔΕΣ

ΕΙΚΟΝΑ 3

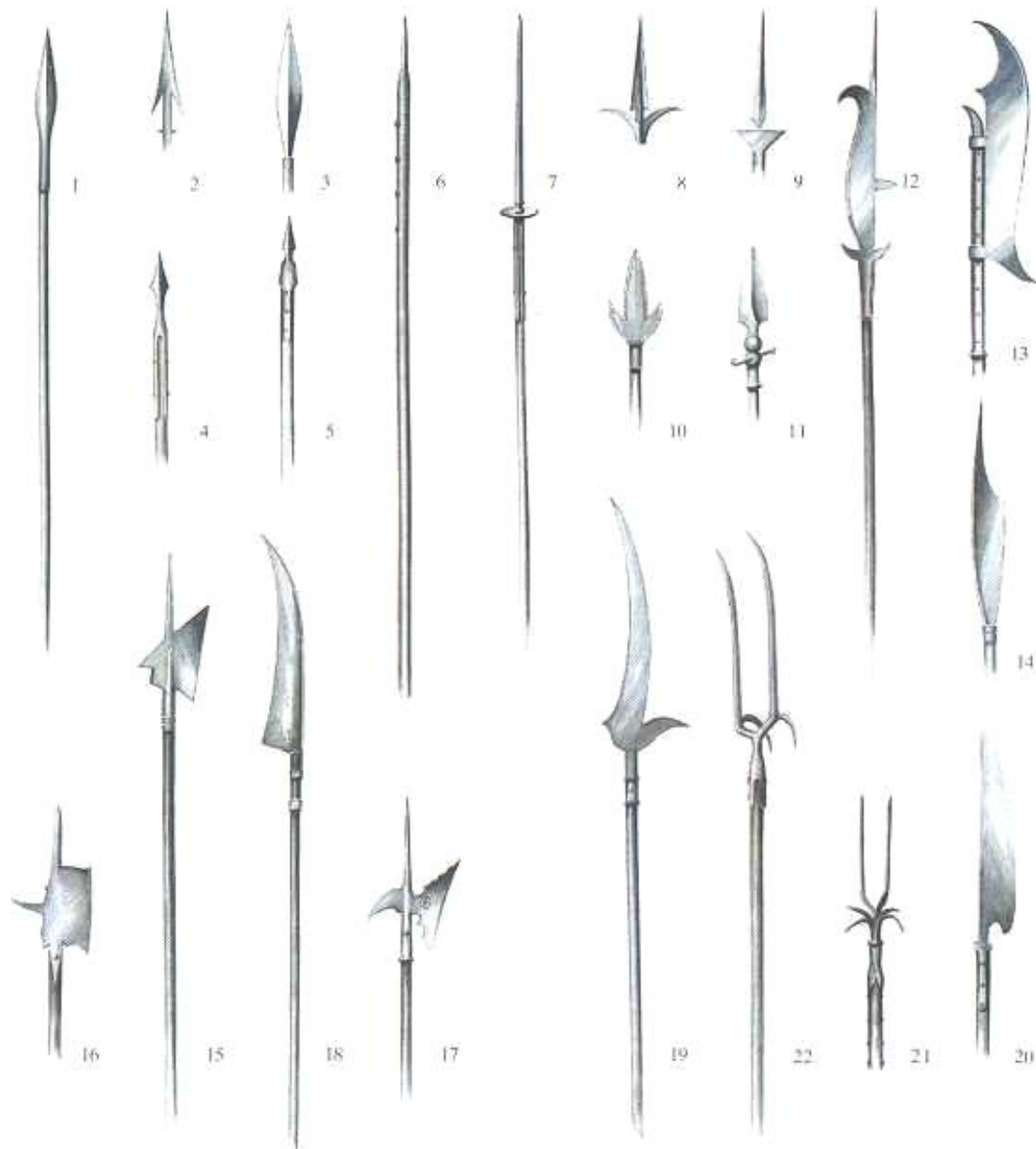

ΕΙΚΟΝΑ 4 - ΤΥΠΟΙ ΠΙΚΑΣ

εικονα 5 - ΤΡΙΦΥΛΗ ΠΙΚΑ

ΕΙΚΟΝΑ 6 ΟΝΟΜΑΣΙΕΣ

1 - Framea (V Sec.); 2 - Giavelotto normanno; 3 - Spiedo (XV Sec.); 4 - Spiedo dei mercenari; 5 - **Picca**; 6 - Lancia d'acciaio (1890); 7 - Ahlspiess o Quadrellone da breccia; 8 - Corsesca; 9 - Spiedo con arresti; 10 - Spuntone; 11 - Spuntone con arresti; 12 - Falcione; 13 - Roncola da guerra; 14 - Roncola da guerra; 15 - Alabarda svizzera (XV Sec.); 16 - Alabarda (XV Sec.); 17 - **Alabarda** (XVI Sec.); 18 - Falcione da guerra; 19 - Krakuse 20 - Guisarma; 21 - Forca con crocchi; 22 - Doppia forca;

Εικονα 7 - Ρώσοι κονταράτοι του 18^{ου} Αιώνα

Εικόνα 8 Ξένες πίκες

Μαç
Pique
Spades
Picche
Maça
Picas
Espadas
Pik
Frunze

Αναφορές

Lancia, picca, sarissa, chiaverina.

Plinio attribuisce l'invenzione della Lancia agli Efesj. Essa era passata dagli antichi a' moderni, ed era l'arma più nobile, di cui potesse servirsi un Cavaliere; ma l'invenzione della polvere l'ha fatta quasi scomparire dalle armate, rendendola inutile. Tuttavia nelle milizie hannovi de' così detti Lancieri; e si sa, che alcuni corpi Russi, ed alcuni popoli erranti come Tartari ed Arabi del deserto se ne servono ancora; ma quella di questi ultimi è la più corta simile presso a poco alla chiaverina. In Francia fino a' tempi di Luigi XII, la maggior parte dell'infanteria era armata di picche, di archi e di balestre. Gli arcieri cambiarono le loro armi nel 1560, ma gli astati le ritennero fino agli ultimi tempi di Luigi XIV; poichè, allora la tattica subì un general cangiamento, per l'abbandono totale delle picche.

I Greci combattevano colla picca più corta di quella de' Romani detta *sarissa*. Questa nondime-

no richiedeva una forza maggiore per sostenersi nella direzione della di lei offesa, e per non essere dalla stessa direzione facilmente dall'avversario deviata; ond'è che i Greci, volendo assolutamente combattere colla medesima adattarono il loro ordine di battaglia alla picca, in guisachè ella nell'atto somma forza nell'ordine prendeva, dava all'ordine stesso grande energia e riputazione; tenendo conto delle due qualità indispensabili alla tanto rinomata Falange; cioè il gran fondo, ed il massimo restringimento delle righe e delle file. Essi si ponevano in battaglia in un rettangolo, il quale era lungo in ragion del numero de' di loro combattenti; ma era sempre largo, o sia di fondo sedici uomini, formati sopra sedici righe; la prima di esse composta de' più valorosi, e le altre poi gradatamente, secondo il coraggio degl'individui che la componeva.

I Svizzeri persuasi del pari, che i Greci, che la Falange vinceva ad onta della polvere, degli schioppi, e de' cannoni, diedero sempre la primazia all'ordine saldo, combattendo coll'armi de' forti, e colla picca; e con queste due acquistarono grandissima riputazione alla di loro milizia, e soprattutto nella battaglia di Novara; ma poi in progresso di tempo, anch'essi abbandonarono la picca, sostituendoci il battaglione.

9500.22-23, [27-28]

Βιβλιογραφία

9500

Τίτλος: Antologia ovvero raccolta sull'origine ed invenzione delle armi, delle antiche macchine da guerra e delle moderne fortificazioni

Συγγραφέας: Luigi Formisano

Εκδότης: Nobile

Έτος: 1855

Γαντζοί ή χέρες (σύγχρονοι ανάλογης χρήσης)

Η όπλοδόκη, **δορατοδόχη**, πυραύλοδόκη, le ratelier: d' armes, de piques, de fusils, stand for arms, boarding-pikes, muskets είναι κατασκευή φύλαξης των οπλων αυτών. (Ο συγχρονος οπλοβαστός).
9334

Βιβλιογραφία

[Οπλα με κοντάρι](#)

A. Στουγιαννίδη - BPE ΖΩΟΝ! = λ. κούκος.